

I tilfælde, hvor et universitet ønsker at overtage alle eller nogle af de statsjede bygninger, som de lejer, skal der fastsættes vilkår for overdragelsen og herunder en overdragelsessum. Vilkårene kan tilpasses det enkelte universitets behov og skal ske, således at det i udgangspunktet er udgiftsneutralt for staten.

Ved overgang til selveje skal universiteterne fortsat følge reglerne i blandt andet offentlighedsloven, forvaltningsloven, ombudsmandsloven, rigsrevisorloven, lov om statens regnskabsvæsen og statsbyggeloven. Disse regler gælder for både statslige institutioner og for selvejende institutioner, som modtager mere end 50 pct. af sine indtægter via offentlige bevilgninger. På det forvaltningsmæssige område tilrettelægger universiteterne selv deres administration inden for de rammer, der fastlægges i lovforslaget.

Det politiske ønske om regelforenkling skal sammen med de nye frihedsgrader vedrørende opsparring, personaleforhold m.v. dels understøtte ledelsens beslutnings- og handlerum og give kendte rammer, dels bidrage til at skabe bedre muligheder for talentpleje gennem strategisk karriereplanlægning – blandt andet med sigte på at løse generationsskifteproblemer.

Den væsentligste forudsætning for de nye frihedsgrader er indførelse af styrket ledelse på universiteterne - dvs. bestyrelser med eksternt flertal, ansat rektor og ansatte ledere. På denne baggrund vil der blive igangsat en proces med henblik på ændring af stillingsstruktur og ansættelsesbekendtgørelse.

Reglerne på uddannelsesområdet foreslås ligeledes reduceret, og den faglige centrale kontrol mindsket. Der sker derfor en ændring af den procedure, der tidligere har været i forbindelse med godkendelse af nye uddannelser. De nuværende fem uddannelsesråd er nedlagt. Lovforslaget sigter dermed mod mindre central styring og øget fagligt selvstyre.

Størstedelen af de hjemler, der ses i lovforslaget, er en direkte konsekvens af, at universiteternes status ændres til institutionelt selveje, og bemyndigelserne findes for størstedelen derfor også på økonomiområdet. Det er tanken, at det nuværende antal bekendtgørelser på omkring 150 reduceres til ca. 20. Endvidere vil ministerens godkendelse af nye uddannelser begrænses til primært at omhandle en vurdering af de økonomiske aspekter i forhold til taxameterindplacering og en vurdering af samfundets behov for uddannelsen. Universiteterne skal sikre nye uddannelsers faglige miljø, indhold og relevans.

Med lovforslaget inkorporeres de universitetsrelevante bestemmelser og bemyndigelser fra lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) i

universitetsloven. Den gældende lov om universiteter m.fl. (universitetsloven) og lov om handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger ophæves. Endvidere lægges op til, at ministeren efter drøftelse med bestyrelsen for Danmarks Tekniske Universitet og bestyrelsen for Danmarks Pædagogiske Universitet helt eller delvis kan ophæve lov om Danmarks Tekniske Universitet og lov om Danmarks Pædagogiske Universitet. Landets universiteter vil således alle blive omfattet af en og samme lov.

Lovforslaget vil være omfattet af lovovervågning.

Konsekvensvurderinger af lovforslaget

Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget indebærer, at universiteternes bevilgninger omlægges til tilskud, der vil blive udbetalt som bloktilskud (taxameterordningen) til dækning af de direkte og de indirekte omkostninger i forbindelse med universiteternes virksomhed.

Det er vurderingen, at forslaget er udgiftsneutralt for staten. De eventuelle merudgifter, implementeringen af den ny ledelsesreform m.v. vil medføre, forventes at blive modsvaret af de effektivitetsgevinster, lovforslaget vil udløse.

Ved overgangen til selveje bliver universiteterne særlige forvaltningssubjekter og vil i videre omfang blive omfattet af almindelige regler om skatter og afgifter m.v. Det får blandt andet den følge, at ministeren ifølge lovforslaget kompenserer universiteternes udgifter til betaling af afgifter i henhold til momsloven. Dette forventes ikke at give universiteterne merudgifter.

Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget indeholder regelforenkling blandt andet i form af en betydelig reduktion af uddannelsesbekendtgørelser. Endvidere forenkles taxametersystemet. Herudover er det intentionen at fortsætte med yderligere regelsanering, såfremt forudsætningerne herfor er tilstede.

Universiteterne løftes ud af statsregnskabet, og ministeriet skal etablere en anden økonomisk forvaltningsmodel for universitetsområdet, der omfatter regeludstedelse, udbetaling af tilskud, behandling af regnskaber og revisionsmæssige forhold. Universiteterne må omstille sig på de nævnte forhold. Det er imidlertid vurderingen, at dette modsvares af lovforslagets effektivitetsgevinster.